

Η Εκπαίδευση για την Αειφορία ως κινητήρια δύναμη για τον μετασχηματισμό του σχολείου στον 21ο αιώνα

Θεματική Ενότητα 4

Παιδαγωγική αξιοποίηση των Ψηφιακών Τεχνολογιών (ΤΠΕ) στην Εκπαίδευση για την Αειφορία

Αικατερίνη Ταγκαλάκη
ΠΕ 88.01 -Γεωπόνος

Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και αειφορία

Η δραστηριότητα με θέμα «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και αειφορία» απευθύνεται στους μαθητές/τριες των τάξεων Β' και Γ' Επαγγελματικού Λυκείου (ΕΠΑ.Λ.), του τομέα Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος.

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, η πιο παλιά μορφή φορέων κοινωνικής οικονομίας (Καλδής κ.ά., 2005), παρέχουν τη δυνατότητα στους παραγωγούς αγροτικών προϊόντων να αναπτύσσουν βιώσιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες σε μια προοπτική ανάπτυξης και βελτίωσης της ποιότητας ζωής στις τοπικές κοινωνίες. Οι συνεταιρισμοί δεν αποβλέπουν στη δημιουργία κερδών αλλά στο να ωφελήσουν τα μέλη τους με τη μεγιστοποίηση της διαπραγματευτικής δύναμης και με την επίτευξη μεγαλύτερων «οικονομιών μεγέθους» (Καμενίδης, 1985). Παράλληλα, η συλλογικότητα στη δράση και στην ευθύνη καλλιεργεί τους προσωπικούς δεσμούς και τονώνει το κοινωνικό πνεύμα προς διεργασίες κοινωνικά ωφέλιμες. Ο ατομικισμός υποχωρεί και τη θέση του παίρνει η συναίσθηση της κοινωνικής υποχρέωσης, μέσα από την οποία εξυπηρετείται και το ατομικό συμφέρον (Παπαγεωργίου, 1986).

Στη διδασκαλία αυτή η μαθησιακή διαδικασία βασίζεται στις **εποικοδομιστικές θεωρίες**, σύμφωνα με τις οποίες η μάθηση συνιστά μια ενεργή ατομική διαδικασία οικοδόμησης νοήματος μέσω εμπειριών και όχι απομνημόνευση εννοιών, γεγονότων και καθολικών αληθειών (Κόμης, 2004). Επίσης, δίνεται έμφαση στη **συνεργατική μάθηση** με την υιοθέτηση της **ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας** (Ματσαγγούρας, 2008 · Ζωγόπουλος, 2013), καθώς η κοινωνική αλληλεπίδραση καθορίζει με ρόλο θεμελιακό την ανάπτυξη της γνώσης (Vygotsky, 1978), σύμφωνα με τη θεωρία του κοινωνικού εποικοδομισμού που ερμηνεύει τη μάθηση ως μια κοινωνική και συνεργατική δραστηριότητα. Παράλληλα με την **εργασία σε ομάδες**, υιοθετούνται οι τεχνικές του **καταιγισμού ιδεών**, των **ερωταποκρίσεων** και της **συζήτησης**. Επίσης με τη δημιουργία του **εννοιολογικού χάρτη** δίνεται η δυνατότητα οπτικοποίησης των σχέσεων μεταξύ των εννοιών, της σχηματοποίησης δηλαδή των εννοιών, ώστε να ενισχύεται η μάθηση (Πετροπούλου, Κασιμάτη & Ρετάλης, 2015).

Επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Οι μαθητές /τριες να είναι σε θέση:

- να διακρίνουν και να περιγράφουν την έννοια του συνεργατισμού και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τις αρχές λειτουργίας των αγροτικών συνεταιρισμών,
- να εντοπίζουν τη σχέση της δραστηριοποίησης των αγροτικών συνεταιρισμών με την αειφορία,
- να εκτιμούν τη σπουδαιότητα της λειτουργίας των αγροτικών συνεταιρισμών για την τοπική ανάπτυξη, σε μια αειφόρο προοπτική,
- να αξιοποιούν κατάλληλες δεξιότητες έκφρασης, διαπροσωπικής επικοινωνίας

και συνεργασίας στο πλαίσιο της ομάδας, για την επίτευξη συγκεκριμένου αποτελέσματος.

Εκτιμώμενη διάρκεια υλοποίησης: 2 διδακτικές ώρες

Συμβατότητα - αντιστοιχία με τα Προγράμματα Σπουδών

Το σενάριο είναι συμβατό με το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος του τομέα Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος «Αρχές Αγροτικής Ανάπτυξης» Β' Τάξης ΕΠΑ.Λ., Σχολικό εγχειρίδιο «Εισαγωγή στη Γεωργική Οικονομία», 3ο κεφάλαιο, διδακτική υποενότητα 3.3.

Επίσης, το σενάριο είναι συμβατό με το Πρόγραμμα Σπουδών του Πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος του τομέα Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος «Σύγχρονες Γεωργικές Επιχειρήσεις» Γ' Τάξης ΕΠΑ.Λ., 3ο κεφάλαιο και περιλαμβάνεται στη διδακτέα - εξεταστέα ύλη για το Σχ. Έτος 2021-2022.

Περιγραφή της διδασκαλίας

Εισαγωγή – χωρισμός σε ομάδες. Ο/η εκπαιδευτικός ελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών με την παρουσίαση βίντεο που αφορά στην προβολή του Αγροτικού Συνεταιρισμού Καλαβρύτων <https://video.link/w/i6HBb>

Με βάση την αρχή «ισχύς εν τη ενώσει» γίνεται συζήτηση σχετικά με την αναγκαιότητα της συνεργασίας των αγροτών για την εξασφάλιση κοινών αγαθών και υπηρεσιών. Οι μαθητές παρακινούνται να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις τους για την αξία του «συνεταιρίζεσθαι» και τους συνεταιρισμούς, αξιοποιώντας προσωπικά τους βιώματα (**καταιγισμός ιδεών**). Με βάση τις απαντήσεις θα δημιουργηθεί στην οθόνη προβολής ένας αρχικός χάρτης εννοιών, με το συνεργατικό εργαλείο εννοιολογικής χαρτογράφησης της πλατφόρμας <https://coggle.it/>

Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες των 3 ατόμων για να δουλέψουν στους υπολογιστές στο εργαστήριο Πληροφορικής. Δίνεται φύλλο εργασίας.

Στην **1^η Δραστηριότητα** οι μαθητές/τριες επισκέπτονται τον ιστότοπο της πλατφόρμας <https://coggle.it/> όπου έχει δημιουργηθεί ο αρχικός εννοιολογικός χάρτης με τίτλο «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί», με σκοπό την από κοινού επεξεργασία του χάρτη (με πρόσκληση κάθε ομάδας), κατά τη διάρκεια εξέλιξης της διδασκαλίας.

Στη συνέχεια μεταβαίνουν στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (http://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/synergatismos/nomos4384_2016_fek78.pdf)

όπου αναφέρεται η σχετική νομοθεσία για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, μελετούν τη νομοθεσία, συζητούν μεταξύ τους και καταγράφουν τις απαντήσεις σε σχετικές ερωτήσεις του φύλλου εργασίας.

Επίσης, μελετούν τις συνεταιριστικές αρχές και αξίες, μεταβαίνοντας σε σχετικό σύνδεσμο

https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3684/1/Kontogeorgos_Master_document_23_01_2016.pdf

Συζητούν στην ομάδα και καταγράφουν τις επτά (7) Διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές.

Εικόνα 1: Οι Συνεταιριστικές Αρχές

Πηγή: [Kontogeorgos Master document 23 01 2016.pdf \(kallipos.gr\)](https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3684/1/Kontogeorgos_Master_document_23_01_2016.pdf)

Στη 2^η Δραστηριότητα οι μαθητές/τριες κάθε ομάδας καλούνται να περιηγηθούν στον παρακάτω ιστότοπο και να μελετήσουν τους 17 στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης,

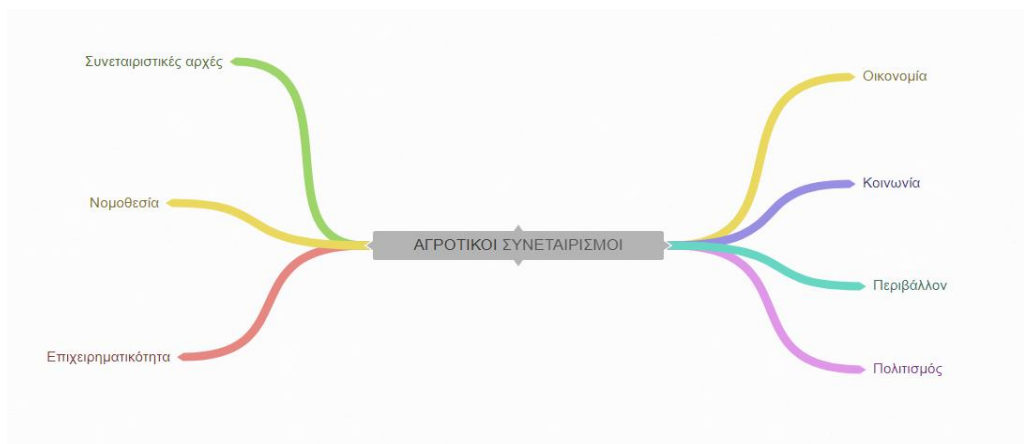
<https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/>

Ζητάμε να επιλέξουν έναν από τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, και να τον συσχετίσουν με τις επτά (7) Συνεταιριστικές Αρχές. Για παράδειγμα πώς επηρεάζει κάθε μια από τις επτά (7) Συνεταιριστικές Αρχές τη συνολική ευημερία των μελών του συνεταιρισμού και κατ' επέκταση το κοινωνικό σύνολο, την οικονομική κατάσταση ατόμων, οικογενειών και κρατών, την εκπαίδευση, την τοπική κοινωνία κλπ.

Με τις δραστηριότητες αυτές επιδιώκεται οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση να διακρίνουν και να περιγράφουν την έννοια του συνεργατισμού, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα, καθώς και τις αρχές λειτουργίας των αγροτικών συνεταιρισμών και τη σύνδεσή τους με τους 17 Στόχους της Αειφόρου Ανάπτυξης. Ο/η εκπαιδευτικός παρατηρεί την πορεία της εργασίας των μαθητών/τριων και όπου χρειάζεται, αξιολογεί, σε κάθε ομάδα ξεχωριστά, την **τεχνική των ερωταποκρίσεων** και τους παρέχει ανατροφοδότηση.

Τα μέλη των ομάδων παρουσιάζουν τις εργασίες τους στην ολομέλεια, διατυπώνονται απόψεις ή προτάσεις. Ο/η εκπαιδευτικός, εφαρμόζοντας την τεχνική **Διάλογος-Συζήτηση**, βοηθά την περαιτέρω διαπραγμάτευση του θέματος, με τη δημιουργία του **εννοιολογικού χάρτη**. Η κάθε ομάδα προτείνει αλλαγές ή τροποποιήσεις στον

εννοιολογικό χάρτη, παίρνοντας κυκλικά το λόγο, σύμφωνα με τις οδηγίες του/της εκπαιδευτικού, ώστε να δημιουργηθεί ένας τελικός χάρτης από την σύνθεση των προτάσεων των ομάδων.

Εικόνα 2: Ένας αρχικός εννοιολογικός χάρτης

Η διδασκαλία ολοκληρώνεται με ένα στάδιο μεταγνωστικής αξιολόγησης με ερωτήσεις του τύπου: Τι μάθαμε; Οι παρουσιάσεις των άλλων ομάδων σε βοήθησαν να κατανοήσεις κάτι που δεν είχατε ξεκαθαρίσει στη δική σου ομάδα; Πως αντιμετωπίστηκαν τυχόν διαφωνίες μέσα στην ομάδα;

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Ζωγόπουλος, Ε. (2013). Η ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας και η συμβολή των ΤΠΕ. Περιοδικό «Τα εκπαιδευτικά». ISSN 1792-7102. Τεύχος 105-106 (σελ. 60-73).
- Καλδής, Π., Νάνος, Ι., Σπαθής, Π. Ταχόπουλος, Π. & Τσιμπούκας, Κ.(2005). *Σύγχρονες Γεωργικές Επιχειρήσεις*. Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια, 2ος κύκλος. Τομέας Γεωπονίας, Τροφίμων και Περιβάλλοντος. Ο.Ε.Δ.Β. Αθήνα.
- Κόμης, Β. (2004). *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα : Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.
- Καμενίδης, Χ. (1985). *Αγροτικός Συνεργατισμός*. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη.
- Ματσαγγούρας, Η. Γ. (2008). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*. Αθήνα. Εκδ. Γρηγόρη.
- Παπαγεωργίου, Κ. (1986). *Αγροτικοί Συνεταιρισμοί*. Ίδρυμα Ευγενίδου. Αθήνα.
- Πετροπούλου, Ο., Κασιμάτη, Κ. & Ρετάλης, Σ. (2015). *Σύγχρονες Μορφές Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης Με Αξιοποίηση Εκπαιδευτικών Τεχνολογιών*. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα. <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/232>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Ποιοι μπορούν να γίνουν μέλη ενός αγροτικού συνεταιρισμού;

.....
.....
.....
.....
.....

Τι είναι η συνεταιριστική μερίδα;

.....
.....
.....
.....

Μεταβείτε στον σύνδεσμο

[https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3684/1/Kontogeorgos Master document 23 01 2016.pdf](https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/3684/1/Kontogeorgos_Master_document_23_01_2016.pdf)

Μελετήστε στο Κεφάλαιο 3 τις συνεταιριστικές αρχές και αξίες, συζητήστε με την ομάδα σας και καταγράψτε τις επτά (7) Διεθνείς Συνεταιριστικές Αρχές, οι οποίες προσδίδουν έναν ιδιαίτερο χαρακτήρα στην λειτουργία των αγροτικών συνεταιρισμών.

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....

2η Δραστηριότητα

Περιηγηθείτε στον παρακάτω ιστότοπο και μελετήστε τους 17 στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης,

<https://unric.org/el/17-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%BF%CE%B9-%CE%B2%CE%B9%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%BC%CE%B7%CF%83-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7%CF%83/>

Να επιλέξετε έναν από τους 17 στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης, και να τον συσχετίσετε με τις επτά (7) Συνεταιριστικές Αρχές της οριζόντιας γραμμής του παρακάτω πίνακα.

Για παράδειγμα πώς ο Συνεταιρισμός μέσα από τη βελτίωση της συνολικής ευημερίας των μελών του, διευρύνει το ενδιαφέρον του και για το κοινωνικό σύνολο, την εκπαίδευση, την τοπική κοινωνία κλπ.

ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΙΑ							
	Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή	Δημοκρατική διοίκηση των συνεταιρισμών	Οικονομική συμμετοχή των μελών	Αυτονομία και ανεξαρτησία των συνεταιρισμών	Εκπαίδευση ηθρακτική εξάσκηση και πληροφόρηση	Συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών	Ενδιαφέρον για την Κοινωνία
Στόχος 1 Μηδενική φτώχεια							
Στόχος 2							
Στόχος 3							

Με βάση τις γνώσεις που αποκτήσατε συμπληρώστε και εμπλουτίστε τον εννοιολογικό χάρτη με τίτλο «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί», χρησιμοποιώντας το εργαλείο εννοιολογικής χαρτογράφησης της πλατφόρμας <https://coggle.it/>
Στην ολομέλεια παρουσιάστε τις προτάσεις σας ώστε να δημιουργηθεί ο τελικός εννοιολογικός χάρτης από τη σύνθεση των προτάσεων των ομάδων.

Να θυμάστε: Η αειφόρος ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο, βασίζεται στην αξιοποίηση των τοπικών πόρων φυσικών και ανθρώπινων, με σεβασμό στις πολιτισμικές και φυσικές ιδιαιτερότητες και εξασφάλιση των προϋποθέσεων για την κοινωνική ευημερία του τοπικού πληθυσμού.

Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί με τις δράσεις τους συμβάλλουν στην ενεργοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και στην αξιοποίηση των τοπικών πόρων, έχοντας ως στόχο το συλλογικό όφελος και τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, σε μια αειφόρο

π
ρ
ο
ο
π
τ
ι
κ
ή